

Шк льная
бібліятэка

Якуб Колас

Новая зямля

Паэма

Мінск
«Беларусь»
2021

УДК 821.161.3-1
ББК 84(4Бел)-5
К60

Серыя заснавана ў 1965 годзе

Распрацоўка, мастацка-тэхнічнае афармленне серыі
выдавецтва «Мастацкая літаратура», 2009 г.
Дызайн А. І. Царова

Для сярэдняга і старэйшага школьнага ўзросту

Друкуецца па выданні:

Колас, Я. Збор твораў. У 20 т. Т. 8.

Паэма «Новая зямля» / Якуб Колас. Мінск : Беларуская навука, 2009.

Колас, Я.

К60 Новая зямля : паэма : для сярэд. і ст. шк. узро-
сту / Якуб Колас. — Мінск : Беларусь, 2021. — 319 с. —
(Школьная бібліятэка).

ISBN 978-985-01-1409-9.

Паэма «Новая зямля», створаная класікам беларускай літаратуры Якубам Коласам, з'яўляецца сапраўднай энцыклапедыяй жыцця беларускага сялянства і знаёміць чытачоў з побытам простых людзей канца XIX — пачатку XX стагоддзя.

Рэкамендуецца для чытання і абмеркавання вучням сярэдніх і старшых класаў.

УДК 821.161.3-1
ББК 84(4Бел)-5

ISBN 978-985-01-1409-9

© Афармленне. РУП «Выдавецтва
«Беларусь», 2021

Якуб Колас

НОВАЯ ЗЯМЛЯ

І. ЛЕСНІКОВА ПАСАДА

Мой родны кут, як ты мне мілы!..
Забыць цябе не маю сілы!
Не раз, утомлены дарогай,
Жыццём вясны мае убогай,
К табе я ў думках залятаю
І там душою спачываю.
О, як бы я хацеў спачатку
Дарогу жыцця па парадку
Прайсці яшчэ раз, азірнуцца,
Сабраць з дарог каменні тыя,
Што губяць сілы маладыя, —
К вясне б маёй хацеў вярнуцца.

Вясна, вясна! не для мяне ты!
Не я, табою абагрэты,
Прыход твой радасны спаткаю, —
Цябе навек, вясна, хаваю.

Назад не прыйдзе хваля тая,
Што з быстрай рэчкай уплывае.
Не раз яна, зрабіўшысь парам,
На крыллях сонца дойдзе к хмарам
Ды йзноў дажджом на рэчку сыдзе —
Ніхто з граніц сваіх не выйдзе,
З законаў, жыццем напісаных,
Або на дол спадзе ў туманах.
Але хто нам яе пакажа?
На дол вадой ці снегам ляжа?
Не вернешся, як хваля тая,
Ка мне, вясна ты маладая!..

Вось як цяпер, перада мною
Ўстае куточак той прыгожа,
Крынічкі вузенькая ложа
І елка ў пары з хваіною,
Абняўшысь цесна над вадою,
Як маладыя ў час кахання,
Ў апошні вечар расставання.
І бачу лес я каля хаты,
Дзе колісь весела дзяўчаты
Спявалі песні дружным хорам,
З работ ідучы позна борам.
Нясліся зыкі песень здольных,
Ў лясах раз-пораз адбівалісь,
І ім узгоркі адклікалісь,
І радасць біла ў песнях вольных.
А хвоі, елкі векавыя
Пад зыкі песень маладыя
Маўчком стаялі ў нейкай думе,
І ў іх ціхусенечкім шуме
Няслось вячэрняе маленне
Ўгару, святое аддаленне.

Каля пасады лесніковай
Цягнуўся гожаю падковай

Змест

I. Леснікова пасада	3
II. Раніца ў нядзельку	10
III. За сталом	19
IV. На першай гаспадарцы	28
V. Пярэбары	37
VI. Каля зямлянкі	47
VII. Дзядзька-кухар	56
VIII. Смерць ляснічага	65
IX. Новы ляснічы	74
X. На панскай службе	82
XI. Дзедаў човен	92
XII. Сесія	101
XIII. Падгляд пчол	113
XIV. Дарэктар	131
XV. «Начаткі»	140
XVI. Вечарамі	149
XVII. Воўк	159
XVIII. Зіма ў Парэччы	169
XIX. На рэчцы	178
XX. Каляды	186
XXI. Таемныя гукі	196
XXII. На глушцовых токах	204
XXIII. Панская пацеха	213
XXIV. Вялікдзень	222
XXV. Летнім часам	231
XXVI. Агляд зямлі	250
XXVII. Па дарозе ў Вільню	266
XXVIII. Дзядзька ў Вільні	279
XXIX. На Замкавай гары	291
XXX. Смерць Міхала	300

Літаратурна-мастацкае выданне
Школьная бібліятэка

Якуб Колас

НОВАЯ ЗЯМЛЯ

Паэма

На першай старонцы вокладкі — ілюстрацыя
В. Шаранговіча да паэмы «Новая зямля»

Адказы за выпуск *Ю. А. Аверчанка*
Мастацкі рэдактар *Н. Р. Агародная*
Тэхнічны рэдактар *С. Л. Печанёва*
Карэктар *В. І. Смірнова*

Падпісана да друку 27.01.2021. Фармат 60×90 ¹/₁₆.

12+

Папера афсетная. Друк афсетны.

Ум. друк. арк. 20,0. Ул.-выд. арк. 15,8. Тыраж 1300 экз. Заказ

Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства «Выдавецтва «Беларусь».

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы,
распаўсюджвальніка друкаваных выданняў № 1/4 ад 09.07.2013.

Пр. Пераможцаў, 11, 220004, Мінск, Рэспубліка Беларусь.

<http://belarusbook.by>

Вытворчае даччынае ўнітарнае прадпрыемства

«Друкарня Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі».

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы,
распаўсюджвальніка друкаваных выданняў № 2/18 ад 26.11.2013.

Пл. Свабоды, 23-103, 220030, Мінск, Рэспубліка Беларусь.